

Kris Winther: Mannen bakom Amerikanskt slanglexikon och Ponnyböckernas författarpseudonym Donald B. Reach

Jun 8th, 2014 | Category: 2014-06 juni, Artikel

Av ANDERS N NILSSON

En av Sveriges första pocketbokserier helt tillägnad västerngenren, Lindqvists *Ponnyböckerna*, bjuder på en del intressanta mysterier. Författarnamnet Donald B. Reach, som återfinns på de 26 första böckerna i serien, anses vara en pseudonym för författaren och journalisten Kris Winther (1905–1970, Figur 1), om vilken inte mycket varit känt i en vidare krets. Vidare är varje bok försedd med en engelsk originaltitel och namn på svensk översättare, trots att böckerna har en svenskättad hjälte och aldrig tycks ha getts ut på andra språk än svenska och norska.

Figur 1. Odaterat porträttfoto av Kris Winther tagit i den anrika fotoateljén PAN i Stockholm. Foto i Ann Winthers ägo.

Kris Winthers namn förknippas annars främst med *Amerikanskt slanglexikon*, vilket föreligger i ett stort antal svenska utgåvor. Han har dock skrivit ett flertal andra böcker och även varit verksam som redaktör och översättare. De fragmentariska data om honom man lätt kan hitta via Google sammanbinder de nordiska länderna med såväl USA som Japan. Syftet med denna lilla artikel är att ge en kort beskrivning av hans bakgrund och levnadsbana samt lista ett antal av de böcker han skrivit eller översatt. Tyngdpunkten ligger på västerngenren, varför jag även passar på att titta närmare på innehållet i några av hans *Ponnyböcker*.

Föräldrarna och syskonen

Fadern Jens Mikael Thøgersen Winther, född 25 oktober 1874 i Opsund vid Videbæk på Västjylland, var lärare och författare som blev missionär för Luthersk Missionsförening. Han reste 1896 till Jamestown i North Dakota och fick senare genom Den Forenede Dansk Evangelisk Lutherske Kirke teologisk utbildning i Blair, Nebraska. Han reste från Tacoma till Japan 1898 och gifte sig i Yokohama 1899 med Andrea Hansen, född i Ballum 17 juli 1871. Paret flyttade 1901 till Kurume på ön Kyushu. Under åren 1906 till 1909 vistades familjen i Danmark och USA.

Åter i Japan arbetade fadern vid ett lutherskt prästseminarium i Kumamoto. Familjen flyttade till Danmark 1921 där fadern var verksam som sockenpräst först i Felding och senare i Hjerm på Västjylland. De hade nu de tre barnen Nellie, Maya och Kristian, födda 1901, 1903 respektive 1905. Föräldrarna återvände 1927 till Japan och fadern besökte Danmark för sista gången 1935. Föräldrarna reste 1941 till USA där deras äldsta dotter Nellie redan bodde som gift i Davenport, Iowa. Modern avled här 1949 och året därpå återvände fadern till Japan där han förblev fram till sin död 2 mars 1970 i Kobe, 95 år gammal. Dottern Maya förblev ogift och arbetade som missionär i Saga, Japan, 1929–1941 och 1947–1966. Hon blev amerikansk medborgare 1941 och avled i St. Paul, Minnesota, i april 2001.

Kris Winthers liv och karriär

Sören Kristian Abdiel Theodor Winther föddes i Japan 18 november 1905 och vistades i Danmark och USA med föräldrarna 1906-1909 och förkortar redan tidigt sitt förnamn till Kris. I åldern 4–16 år bor han i Japan med föräldrarna, men gick även periodvis på internatskola i Kanada. Efter att ha flyttat till Jylland 1921 tar han studenten i Danmark. Han flyttade därefter till Des Moines, Iowa, där han läste till magistergraden i arabiska på Drake University samtidigt som han extraknäckade som bokbindare och annonstecknare för *Des Moines Times*. Efter studierna flyttar han till Council Bluffs med Omaha och Nebraska på andra sidan Missourifloden. Han skriver under 1920-talet en del kåserande texter på engelska för *Luthersk Ugeblad* som utges i Blair, Nebraska. Han jobbar i sex veckor som hantlangare åt murare varefter han anställs som reporter på *Omaha World Herald*. Om denna sin 12-åriga vistelse i USA skriver han i sin första bok *Reporter* från 1944 med förordet skrivet i Köpenhamn i juli samma år (Figur 2).

Kris Winther träffar 1936 eller 1937 Johanne Lysgaard Jørgensen, född 28 april 1911 i Danmark, med vilken han gifter sig 28 april 1938 i rådhuset i Köpenhamn. Kort därefter får de tillsammans dottern Ann Winther, född 28 oktober 1938 och idag bosatt i Solna. Kris Winther omtalas i januari 1938 som dansk representant för den amerikanska tidningen *Motion Picture Daily* och uppges då bo på Vesterbrogade 20 i Köpenhamn. Han är nu anställd av det amerikanska filmbolaget Columbia med uppgift att lansera deras filmer i Danmark. Han avlade vid denna tid en licentiatexamen i arabiska, och studerade även hebreiska för en mycket välrenommerad professor i Köpenhamn.

Figur 2. Omslag från tre av Kris Winthers böcker: (vä) Reporter från 1944, (mitt) Konsten att sälja med brev från 1954, och (hö) Konsten att försvara sig från 1953.

Hämtad av Gestapo

Familjen var bosatt i Köpenhamn under hela den tyska ockupationen, och dottern Ann vill minnas att Gestapo kom och hämtade Kris minst två gånger. Att han var född i Japan i kombination med hans yrkesmässiga koppling till USA ansågs säkert komprometterande. Amerikansk film var helt förbjuden under den tyska ockupationen.

Kris Winther översatte under mitten av 1940-talet Sherlock Holmes till danska, och 1945 släpper han tillsammans med Victor Skaarup den första utgåvan av sitt amerikanska slanglexikon på danska och svenska. Under slutet av 1940-talet ägnar han sig åt översättning av skönlitteratur till danska och skriver för brödfödan ett flertal noveller och kioskromaner under ett flitigt användande av pseudonymer (Figur 3).

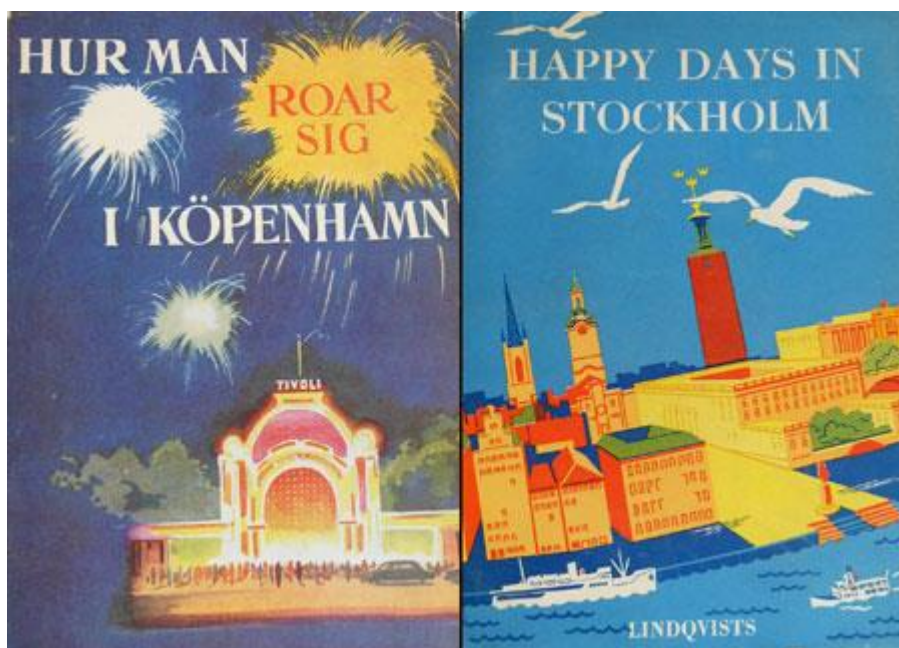

Figur 3. Omslag från två av de romaner som Kris Winther skrev på danska under 1940-talet: (vä) En dag vil kærligheden vægne från 1949, och (hö) Gestapo's kvindelige agent från 1945.

Med fru och dotter flyttar Kris Winther 1949 till Sigtuna där de hyr ett hus på Stora gatan 2. Den främsta anledningen till flytten var att hustrun Johanne behandlats vid Karolinska institutet och resten av familjen valde då av praktiska skäl att bosätta sig i hennes närhet. Kris kontaktades nu av Lindqvists förlag, vars ägare Olle Lindqvist även han bodde i Sigtuna,

vilket bland annat resulterar i Winthers tre guideböcker för de nordiska huvudstäderna Köpenhamn, Oslo och Stockholm (Figur 4).

Han översätter även Lennart Sundströms guidebok för Helsingfors till engelska. Familjen flyttar till ett mer centralt beläget hus på Stora gatan 57. Kris Winther hade i Amerika även utbildat sig till grafolog, och denna kompetens kom till nytta bland annat vid välgörenhetsarrangemang i Sigtuna.

Figur 4. Omslag från två av de guideböcker Kris Winther gav ut på Lindqvists förlag. Till vänster den svenska versionen av den om Köpenhamn och till höger den engelska utgåvan av den om Stockholm. Båda från 1950.

Erfarenheter från Japan

Sina erfarenheter från tiden i Japan använder Winther i början av 1950-talet till att skriva en handbok i självförsvar samt en roman. För *Konsten att försvara sig* använder han sig av pseudonymen Kurume Taro, där förnamnet hämtats från den japanska stad i vilken han föddes. Denna handbok innehåller 25 olika jiu-jitsu-grepp, vilka illustreras med teckningar av signaturen Penny hur en ung kvinna tar sig an mer storväxta och närgångna karlar (Figur 2). I förordet anges att alla grepp prövats ”med en tolvårig flicka”, vilken torde ha varit den egna dottern Ann. Självförsvarsboken framstår som starkt inspirerad av Viking Cronholms klassiker *Jiu-Jitsu tricks*, först utgiven redan 1908, men illustrerad med foton på två kraftiga män som visar hur de beskrivna greppen ska tas.

Romanen *Tadaima* som gavs ut på svenska 1957 skrev Winther tydligen på engelska varför översättningen är baserad direkt på hans manuskript (Figur 5).

Figur 5. Omslag från Kris Winthers roman *Tadaima* från 1957.

Med utgångspunkt i en kärlekshistoria kontrasterar Winther i sin roman japanska och västerländska förhållningssätt till familj och samhälle. Han nämner även sin egen fars djupa kännedom om det japanska. Det är inte omöjligt att *Tadaimas* tillkomst kan kopplas till den debatt om Japan som Winther förde med Herbert Tingsten i dagspressen efter publicerandet av dennes bok *Japan* 1956. Japan var vid denna tid fortfarande relativt slutet varför kunskapen om landet i Europa inte var så omfattande.

Kris Winther står 1954 som författare till boken *Konsten att sälja med brev* (Fig. 2), vars tillkomst är förknippad med att han som reklamchef hjälpte Lindqvists förlag med att bland annat sälja sin utgåva av böcker av Sigge Stark på postorder. De som köpte hela serien fick även en bokhylla på köpet. Boken kan sägas redogöra för amerikanskt inspirerade metoder för direktreklam och författaren refererar även till egna erfarenheter från den tid när han arbetat åt en bokförläggare i Danmark. Enligt Ann Winthers minnesbild skrev han manuskriptet på engelska för att sedan själv med vänners hjälp översätta det till svenska.

Donald B Reach

Under åren 1956 till 1958 ägnar sig Winther huvudsakligen åt att under pseudonymen Donald B. Reach skriva 26 korta romaner om den svenskättade västernhjälten Benny Broman. Enligt dotterns minnesbild skrevs manuskripten på en stor skrivmaskin av märket Remington med pekfingrarna i rask takt (Figur 6).

Böckerna översattes direkt från Winthers engelska originaltext och gavs ut i Lindqvists serie *Ponnyböckerna*. Jag har inte sett några uppgifter om hur många exemplar som trycktes i serien, men varje bok kostade exakt en krona. Förteckningen nedan har kontrollerats mot Svensk bokkatalog (1965).

Figur 6. Kris Winther bakom sin skrivmaskin iklädd rökrock. Så bör det ha sett ut när han skrev de 26 olika berättelser han fick utgivna i *Ponnyböckerna*. Flygplanet på skrivbordet antyder att han här redan påbörjat sin anställning vid SAS. Foto i Ann Winthers ägo.

Benny Broman och Nugget

Mina studier av *Ponnyböckernas* innehåll bygger på läsning av följande åtta böcker: nr. 1, 2, 6, 9, 14, 15, 18 och 23. Böckernas hjälte är svenskättlingen Bengt Broman, som valt att ändra sitt förnamn till Benny. Det var Bennys farfar som utvandrade från Sverige till Amerika, och Bennys far John, som med början i egendomsaffärer, lyckades bygga upp en stor förmögenhet. John har nu kontor såväl i Chicago som New York och är en känd finansman.

I stället för att leva av faderns rikedom har Benny bestämt sig för att på egen hand arbeta sig upp i livet (nr. 14:14 f.). Han valde att börja som cowboy med målet att skaffa sig ett namn som en god yrkesman. Benny fick på sin 18-årsdag av fadern en ståtlig hingst, som han gav namnet Nugget. Med tio dollar på fickan och hingsten i sin ägo begav sig så Benny västerut på sin lärotid. Han stannar inte länge på varje ranch, och absolut inte efter det att kännedomen om hans fars förmögenhet blivit känd i omgivningen. Benny klär sig som en filmcowboy och ser alltid till att hålla sig snygg. Han söker på alla sätt leva upp till den idealbild av cowboyn som växte fram på filmduken via namn som Gene Autry och Roy Rogers, som till exempel när Winther skriver: ”en vän sviker man inte ... inte om man är en riktig cowboy .. och om det var något Benny var så var det en äkta cowboy” (nr. 6:65).

En fantastisk ryttare, oslagbar i såväl nävkamp som i hanterandet av skjutvapnen, och alltid beredd att kämpa för rättvisan med hedern i behåll. De äventyr han upplever hamnar han antingen i spontant eller får dem via uppdrag från sin vän James Holt, statssheriff i staden Sequomwa. Som karaktär är Benny Broman fläckfri och redo att bemästra alla de faror han möter. Winther nämner återkommande Bennys vikingablod, som tillmäts en avgörande betydelse för hans kraft och tapperhet.

Vid sidan av hjälten totala avsaknad av brister och negativa drag talar även avsaknaden av romantiska inslag och mer explicita former av våld för att *Ponnyböckerna* egentligen bör kategoriseras som pojkböcker och inte som westernpocket avsedda för en mer vuxen läsekrets. Benny Broman är mycket mån om att inte döda sina fiender om det inte är absolut nödvändigt, och det är endast i undantagsfall någon förlorar livet i böckerna. Han är mycket återhållsam med starkvaror, men en kaffedrickare av stora mått.

På prärien

Böckernas äventyr utspelar sig på prärien i anslutning till rancher och småstäder. Ofta är det tvister om mark eller vatten mellan olika ranchägare som driver historien framåt. Stöld av boskap tycks vara en del av vardagen. Prärieromantiken flödar och hjältens största lycka är att ligga utsträckt på marken och titta på stjärnorna: ”Här kunde han ligga och känna sig som ett med naturen, låta sig genomsyras av en känsla av att själv vara en del av slätten och att han inte på minsta sätt betydde mera för världen än gräset, som kittlade honom i nacken” (nr. 2:35).

I Benny Broman roll som supercowboy intar hans hingst Nugget en central roll: ”Om Benny Broman först kunde förväxlas med en cowboyhjälte på film, så var hans häst något som en hästälskare bara ser i sina drömmar” (15:7). Hingsten är verkligen väldresserad, och det vänskapliga förhållandet mellan häst och ryttare beskrivs återkommande i böckerna. Nugget är verkligen snabb och lyhörd till Bennys minsta lilla signal, ofta på gränsen till tankeläsning: ”Den ene visste precis vad den andre ville och tänkte” (15:8). Hingsten lystrar till en rad olika visselsignaler och kan även på kommando lägga sig ner på marken och imitera en sten. Nugget kan även hjälpa Benny att övermanna skurkar när han hamnar i trångmål. Böckerna är fulla av hårda, ofta nattliga ritter, där det gäller att komma ikapp eller undkomma skurkar av olika slag.

På böckernas omslagsteckningar förekommer endast vita män, oftast den blonde Benny Broman själv, och hästar. Kvinnor och indianer lyser helt med sin frånvaro och förekommer även i själva texten endast mer sporadiskt. Då flera av äventyren utspelar sig i gränstrakterna mot Mexiko är cowboys av mexikanskt ursprung regelbundet förekommande i böckerna. Även om Benny själv inte vill leva av faderns pengar kontaktar han ofta fadern i kritiska lägen för att med hjälp av hans pengar lösa markkonflikter och härmed hjälpa de som blivit orättvist behandlade.

Mer om Ponnyböckerna

Ponnyböckerna fortsatte i Sverige att ges ut efter det att Kris Winther slutat skriva dem. Nummer 27–52 utgivna under åren 1958–1960 och skrivna direkt på svenska har Bill Corte som författare, vilket är en pseudonym för den på Lidingö bosatte bokhandlaren, tidningsmannen och översättaren Carl Henrik Nanne (1923–1995). Nanne var även en av Sveriges flitigaste författare av science fiction och använde sig i detta sammanhang av pseudonymen Carl Henner (Määttä 2006:97). I de *Ponnyböcker* som skrevs av Nanne har Benny Broman ersatts av helt andra hjältar som Billy Almond med flera.

De första *Ponnyböckerna* som Kris Winther skrev gavs även ut i Norge under namnet *Præriebøkene*. Totalt utgavs på Zenith Forlag i Oslo under de båda åren 1957 och 1958 åtta numrerade titlar varav de sex första var pocketböcker och de två sista i häftesform. Omslagen tecknades av den kände illustratören Sten Nilsen (willy b 2002). Titlarna gavs ut i samma inbördes ordning som i Sverige. Benny Broman fick i Norge heta Ken Norman och varje enskild titel inleds med hans namn. Hingsten Nugget fick i de norska böckerna heta Rex. Den andra boken i serien återutgavs så sent som 2011 som nr. 210 i serien *Dobbel western* med den förkortade titeln *Fredløs*.

Slutord

Winther anställdes 1957 av flygbolaget SAS:s reklamavdelning med placering i Bromma, och övergick några år senare till bolagets tekniska avdelning, en anställning som gjorde att han inte längre hann med att skriva några cowboyböcker. Han signerar i Sigtuna 1970 sitt förord till Prismas utgåva av *Amerikanskt slanglexikon*, och avlider kort därefter i sviterna av lungcancer den 17:e december 1970, samma år som hans far dör i Japan. Kris bodde vid sin

död tillsammans med sin hustru på Stora gatan 26 i Sigtuna. Johanne Winther flyttar senare till Åkersberga där hon avlider 28 april 1994.

Den långe och gänglige Kris Winther var enligt dottern Ann något av en språkbegåvning, och dessutom hade han begåvats med ett närmast fotografiskt minne. Han skrev helst sina manuskript på engelska, vilket kan betraktas som hans första språk, även om han även helt behärskade danskan. Den talade engelskan hade en bred amerikansk accent, vilken även gjorde sig påmind när han talade svenska och var något av hans gimmick. Under sin tid i Sverige blev han något av en kulturpersonlighet som återkommande sågs i TV-rutan och stod ut genom sin propra klädsel med fluga och utomhus bar han alltid en vinröd keps. Förutom de böcker han skrev medverkade han flitigt som skribent i en rad olika tidskrifter.

I dödsrunan betitlas han ”redaktör”, en titel han själv föredrog att använda, och han var hela sitt liv dansk medborgare. Som familjeförsörjare tvingades han framför allt under kriget skriva för brödfödan och gav prov på många innovativa idéer, av vilka den bakom det amerikanska slanglexikonet måste ses som den verkliga fullträffen. Men med utgångspunkt från *Ponnyböckerna* framstår han som dansken som dold bakom den amerikanskt klingande pseudonymen Donald B. Reach skrev cowboyböcker på engelska för utgivning på svenska. Även om han väl aldrig lyckades ”be rich” just på sina cowboyböcker så framstår hans liv som rikt och omväxlande och resulterande i en rätt unik samling av erfarenheter. Det är verkligen synd att han inte efterlämnade någon självbiografi, vilken säkert skulle ha framstått som ytterst läsvärd än idag.

Jag vill till sist särskilt tacka hans dotter Ann Winther, Solna, för att hon på bästa sätt besvarat mina frågor och hjälpt mig att rätta några av mina många förhastade slutledningar. Jag är även tacksam för möjligheten att studera hennes samling av böcker av Kris Winther, och i artikeln använda mig av foton i hennes ägo.

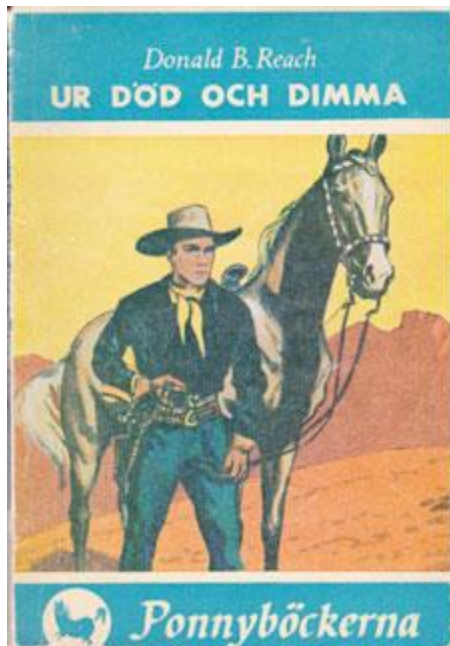
Bibliografi

Böcker skrivna av Kris Winther

- Winther, Kris, 1944: *Reporter. En danskers oplevelser som reporter i U.S.A.* Köpenhamn: K.E. Hermanns Forlag. 165 s.
- Miller, Cris (= Kris Winther), 1945: *Gestapo's kvindelige agent.* Köpenhamn: Milos Forlag.
- Skaarup, Victor & Kris Winther, 1945: *U.S.A.-slang. Ordbog over moderne, amerikansk slang.* Köpenhamn: Commodore Forlag. 78 s.
- Skaarup, Victor & Kris Winther, 1945: *U.S.A.-slang. Ordbok över modern amerikansk slang.* Stockholm: Världspressens förlag. 78 s. (Övers. Lars-Bruno Engström; 2a uppl. Lindqvists 1949)
- Whitting, Gerald (= Kris Winther), 1949: *En dag vil kærligheden vågne.* Week-end romanen nr. 8. Köpenhamn: Forlaget Alladin.
- Winther, Kris, 1950: *How to have fun in Copenhagen.* Stockholm: Lindqvists.
- Winther, Kris, 1950: *Hur man roar sig i Köpenhamn. En informell guide över den danska huvudstaden.* Stockholm: Lindqvists. 164 s. + karta (Övers. Gemma Funtek-Snellman)
- Winther, Kris, 1950: *Happy days in Stockholm. An informal guide to amusements in the capital of Sweden.* Stockholm: Lindqvists. 176 s. + karta.
- Winther, Kris, 1953: *Happy days in Oslo. Your personal guide.* Stavanger: Dreyer. 151 s.
- Taro, Kurume (= Kris Winther), 1953: *Konsten att försvara sig.* Stockholm: Lindqvists. 72 s. (Övers. B. Östlund)

- Winther, Kris, 1954: *Konsten att sälja med brev.Handledning i direktreklam*. Stockholm: Lindqvists. 110 s.
- Winther, Kris, 1957: *Tadaima. Äntligen hemma*. Stockholm: Lindqvists. 317 s. (Orig. *The bamboo bends ... or breaks*, övers. av Kjerstin Göransson-Ljungman)
- Winther, Kris, 1970: *Amerikanskt slanglexikon*. Stockholm: Prisma. 244 s.
- Winther, Kris, 1971: *Amerikanskt slanglexikon*. Andra upplagan. Stockholm: Prisma. 243 s.
- Winther, Kris, Hans Lindquist & Ric Fisher, 1979: *Amerikanskt slanglexikon*. Tredje bearbetade och utökade upplagan. Stockholm: Prisma. 295 s.
- Winther, Kris, Hans Lindquist & Ric Fisher, 1988: *Amerikanskt slanglexikon*. Fjärde bearbetade och utökade upplagan. Stockholm: Prisma. 293 s.

Figur 7. Omslag från den första Ponnyboken som gavs ut 1956. På bilden ses den elegante hjälten Benny Broman vid sidan av sin superhingst Nugget.

Ponnyböckerna 1–26

Donald B. Reach (= Kris Winther), Stockholm: Lindqvists; 1–12 (1956), 13–23 (1957), 24–26 (1958).

1. Ur död och dimma/ Rider out of the mist, övers. B. Andersson, 94 s. (Figur 7)
2. Fredlös cowboy/ Outlawed cowboy, övers. Alvar Janson, 94 s.
3. Jagad på prärien/ Hoofbeats on the sod, övers. Alvar Janson, 92 s.
4. I sista sekunden/ Split seconds, övers. Ingrid Andersson, 92 s.
5. Med guld följer död/ Gold in the badlands, övers. Ingrid Andersson, 95 s.
6. När revolvern talar/ Where sixshooters snarl, övers. Ingrid Andersson, 94 s.
7. Präriens hemlighet/ Sixshooters in the sage, övers. Ingrid Andersson, 92 s.
8. Duell med döden/ Come out shootin', övers. Ingrid Andersson, 95 s.
9. Skottet i Djävulspasset/ Mad Mose of the meza, övers. Ingrid Andersson, 91 s.
10. Spökranchen/ Hideaway, övers. Ingrid Andersson, 91 s.
11. Nugget till undsättning/ Stalwart stallion, övers. Ingrid Andersson, 94 s.
12. Död eller levande/ Sheriff for sale, övers. Ingrid Andersson, 93 s.
13. Väster om Rio Grande/ Beyond the Rio Grande, övers. Lars Hermanson, 94 s.

14. Hämnaren i bakhåll/ Siege in the sage, övers. Lars Hermanson, 93 s.
15. Krutrök över vidderna/ Beef in the Green Valley, övers. Lars Hermanson, 93 s.
16. Benny Broman slår till/ Prairie mail hold-up, övers. Lars Hermanson, 95 s.
17. Med döden i sadeln/ Prairie stronghold, övers. Lars Hermanson, 64 s.
18. De dömdas dal/ Outlaw hideaway, övers. Lars Hermanson, 62 s.
19. Män mot revolverar, Men in the making, övers. Lars Hermanson, 63 s.
20. Dödsmärkt sheriff/ Three showdowns for a sheriff, övers. Lars Hermanson, 64 s.
21. En cowboy kommer till stan/ Topeka trail, övers. Bernt Ahliny, 60 s.
22. Hovslag över prärien/ Riderless horses, övers. Lars Hermansson, 63 s.
23. Striden vid Farago/ The day they fought in Farago, övers. Lars Hermanson, 63 s.
24. Där spåren försvann/ The sun beats down, övers. Lars Hermanson, 63 s.
25. Nugget vid Dödsklippan/ Cowboy mount, övers. Lars Hermanson, 64 s.
26. Benny Broman rider bort/ Guns and a horse, övers. Lars Hermanson, 63 s.

Figur 8. Omslag tecknade av Sten Nilsen från de norska Præriebøkene nr. 1 och 6.

Præriebøkene 1–8

Donald B. Reach (= Kris Winther), Oslo: Zenith Forlag; översättning Ulf Gleditsch; 1–5 (1957), 6–8 (1958).

1. Ken Norman møter hestetvvene/ Rider out of the mist, 92 s. (Figur 8)
2. Ken Norman blir fredløs/ Outlawed cowboy, 94 s.
3. Ken Norman blir forfulgt/ Hoofbeats on the sod, 90 s.
4. Ken Norman kommer til hjelp/ Split seconds, 95 s.
5. Ken Norman stopper gullrøverne/ Gold in the Badlands, 112 s.
6. Ken Norman i hardt vær/ Where sixshooters snarl, 112 s. (Figur 8)
7. Ken Norman og præriens gåte/ Sixshooters in the sage, 95 s.
8. Ken Norman i duell med døden/ Come out shootin', 80 s.

Böcker översatta av Kris Winther

- Bang, Åsta & Edith Rode, 1948: *Open sandwiches and cold lunches. An introduction to Danish culinary art.* Köpenhamn: Jul. Gjellerups Forlag. 112 s. (Övers. från danska, Kris Winther)
- Dana, Richard Henry, 1947: *To aar foran masten.* Köpenhamn: Danske Vorlag. 410 s. (Orig. *Two years before the mast*, övers. Kris Winther)
- Doyle, Arthur Conan, 1944: *Sherlock Holmes.* Del 1–5, Zinglersens Forlag, del 6–7 Centralforlaget. (Övers., Kris Winther)
- Mailer, Norman, 1948: *De nøgne og de døde.* Köpenhamn: Eiler Wangels Forlag A/S. (Orig. *The naked and the dead*, övers. Kris Winther)
- Martinson, Moa, 1949: *Armeen i horisonten.* Köpenhamn: Wangel. 239 s. (Orig. *Armén vid horisonten*, övers. Elsa Gress & Kris Winther)
- Sundström, Lennart, 1950: *Happy days in Helsinki.* Helsingfors: Bildkonst förlag. [Orig. *Hur man ser Helsingfors*, övers. Chris Miller (= Kris Winther)]

Källor

- https://archive.org/stream/motionpictredai43unse/motionpictredai43unse_djvu.txt
- <http://www.geni.com/people/Kris-Winther/6000000013761234842>
- Agazed and Eujifferous, Time Magazine Monday, Dec. 30, 1946
- Cronholm, Viking, 1981: *Jiu-jitsu tricks. Japanskt system för självförsvar.* 34:e upplagan. Stockholm: Björck & Börjesson. [Första upplaga 1908.]
- <http://norwegiancollector.com/Pocketboker.htm>
- Jakobsen, L. Breum, 2011: Verdens ældste missionær. Budskapet 2011(2). Artikeln kan även läsas på: <http://www.dlm.dk/tema/t94/missionshistorie/mh2-verdens-aeldste-missionaer/>
- Kris Winther, nekrolog: DN 20 december 1970; SvD 21 december 1970.
- Määttä, Jerry, 2006: *Raketsommar. Science fiction i Sverige 1950-1968.* Stockholm: Ellerströms.
- Svensk bokkatalog, 1965: *1956–1960. Alfabetisk avdelning. II. L-Ö.* Stockholm: Tidningsaktiebolaget Svensk Bokhandel.
- willy b, 2002: Sten Nilsen. Et liv med farger i svart/hvitt. Oslo: Aschehoug.
- Winther, Ann, 2014: Telefonsamtal 15 januari samt 12 och 19 februari; personligt möte 21 maj.

Kronologi

1871, juli 17: modern Andrea Hansen föds i Ballum

1874, oktober 25: fadern Jens Mikael Thøgersen Winther föds i Opsund

1899: föräldrarna gifter sig i Japan

1901: systemen Nellie föds i Kurume

1903: systemen Maya föds i Kurume

1905, november 18: Sören Kristian Abdiel Theodor föds i Kurume

1906–1909: familjen vistas i Danmark och USA

1911, april 28: Johanne Lysgaard Jørgensen föds i Danmark

1921–1927: familjen bosatt i Hjerm där fadern är präst

1938, april 28: Kris gifter sig med Johanne Lysgaard Jørgensen

1938, oktober 28: dottern Ann föds i Köpenhamn
1949: Kris med familj flyttar till Sigtuna
1949, juli 18: modern Andrea Winther dör i Davensport
1950: fadern återvänder till Japan
1957: Kris anställs av SAS som reklamman
1970, mars 2: fadern avlider i Kobe
1970, december 17: Kris avlider i Sigtuna
1994, april 28: hustrun Johanne avlider i Åkersberga
2001, april: systemen Maya avlider i St. Paul, Minnesota